

וְחִילָא בְּעֵינָן לְאַתְתַּקְפָּא בְּעֵלְמָא וְלֹא־חֻזָּא כִּי
 שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אַנְשִׁים וְתוֹכֵל. וְכִד
 חֲמִי דְהָא לָא אֲתַבֵּר וְלֹא אֲתֵאֲכִיל הֵהוּא אֲתֵר, כְּדִין
 אֲתַבֵּר חִילִיָּה וְתוֹקְפִיָּה ^(דף קעא ע"ב) וְלֹא יָכִיל לְאַבְאָשָׁא
 לְבַנּוּי דִּיעֲקֹב. וְעַל דָּא לָא בְּעֵינָן לְמִיתֵב דּוֹכְתָא
 לְבְרִייתָא דְעֵלְמָא לְמִיכַל לִיָּה וְלֹא לְאַתְאֲכֵלָא כְּלָל.

רַבִּי יִיסָא סָבָא דְרֵשׁ, כִּי נִנְע בְּכַף יַרְדְּ יַעֲקֹב. כְּתִיב
 הֲבֵא כִּי נִנְע בְּכַף, וְכְתִיב הֲתָם ^(במדבר יט) כָּל
 הַנּוֹגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם ^(טמא) וְגו'. מַה לְּהֵלֵן מְסֻאָבָא
 אוֹף הֲבֵא נָמִי מְסֻאָבָא, דְסָאִיב הֵהוּא אֲתֵר, וּמֵאֲתֵר
 מְסֻאָבָא לִית לֵן ^(לְאַתְתַּקְפָּא) לְאַתְהֵנָא מֵיָּה כְּלָל, כָּל
 שְׂכָן בְּאֲתֵר דְקָרִיב הֵהוּא סְטֵר מְסֻאָבָא, וְאוֹרִייתָא לָא
 קָאֲמַר אֱלֹא כִּי נִנְע, וְכְתִיב וַיִּנְע בְּכַף יַרְכוּ, כְּמָה דְאֵת
 אָמַר, ^(במדבר יט) וְכֹל אֲשֶׁר יִנְע בּוֹ הִטְמֵא יִטְמָא, בְּרִידְךָ

לשון הקודש

רַבִּי יִיסָא הִזְקֵן דְרֵשׁ, כִּי נִנְע בְּכַף יַרְדְּ
 יַעֲקֹב - כְּתוּב כָּאן כִּי נִנְע בְּכַף, וְכְתוּב
 שָׁם ^(במדבר יט) כָּל הַנּוֹגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם
 וְיִטְמָא. מַה לְּהֵלֵן טְמֵאָה - אִף כָּאן גַּם
 טְמֵאָה, שְׁטֵמָא אוֹתוֹ מְקוּם, וּמְקוּם
 טְמָא אִין לָנוּ וְלְהִתְפַּקֵּן לְהֵנוֹת מִמֶּנּוּ כְּלָל.
 כָּל שְׂכָן בְּמְקוּם שְׁקָרֵב אוֹתוֹ צִד
 הַטְּמֵאָה, וְהִתּוֹרָה לֹא אָמְרָה אֱלֹא כִּי
 נִנְע, וְכְתוּב וַיִּנְע בְּכַף יַרְכוּ, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר

נְחֹשׁ, עוֹמֵד הוּא וְהִתְקַיֵּם בְּעוֹרָה וְלֹא
 נִשְׁבֵּר.

וְכַח צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּעוֹלָם וּלְהִרְאוֹת,
 כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אַנְשִׁים וְתוֹכֵל.
 וּבְשָׂרָאָה שְׁהָרִי לֹא נִשְׁבֵּר וְלֹא נֶאֱכַל
 אוֹתוֹ מְקוּם, אִין נִשְׁבֵּר כְּחוֹ וְחִזְקוֹ וְלֹא
 יָכִיל לְהִרְע לְבַנּוּי יַעֲקֹב, וְעַל זֶה לֹא
 צְרִיכִים לְתַת מְקוּם לְבְרִיּוֹת הָעוֹלָם
 לְאֶכַל אוֹתוֹ וְלֹא לְהֵנוֹת מִמֶּנּוּ כְּלָל.

רַחֲמָנָא דִּיהִיב אֲזִרֵיתָא לְיִשְׂרָאֵל לְמוֹצֵי בֹה בְּעֶלְמָא
 דִּין וּבְעֶלְמָא דְאֲתִי כְּמָה דְכְּתִיב, (משלי ג) אַרְךְּ יָמִים
 בְּיָמֶינָהּ בְּשִׂמְאֵלָהּ עֶשֶׂר וּכְבוֹד.

וְהוּא עָבַר לְפָנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֶרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים
 עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אָחִיו. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר,
 (שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אֲחֵר כִּי יי קָנָא שְׁמוֹ.
 וְכִי יַעֲקֹב דְּאִיהוּ שְׁלִימָא דְאַבְרָהָם דְּאֲתַבְרִיר חוּלְקָא
 שְׁלִימָתָא לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִיהוּ אֲתַקְרִיב לְגַבִּיהּ
 יִתִּיר, (ס"א וְאֲשֵׁמֶלִים לְעִילָא וְלַמַּתָּא) הֵיךְ סָגִיד לִיהּ לְהִתְוַא
 רְשָׁע דְּעֵשׂו דְּאִיהוּ בְּסִטְרָא דְּאֵל אֲחֵר, וּמֵאַן דְּסָגִיד
 לִיהּ סָגִיד לְאֵל אֲחֵר. אִי תִימָא בְּגִין דְּאָמְרוּ תַעֲלָא
 בְּעַדְנֵיהּ סָגִיד לִיהּ, לָאוּ חָכִי. דְּהָא עֵשׂוּ כְּאֵל אֲחֵר
 הָוֵה, וַיַּעֲקֹב לֹא יִסְגֹּד לְהִתְוַא סִטְרָא וּלְהִתְוַא
 חוּלְקָא כָּלֵל.

לשון הקודש

שֶׁהוּא בְּחִיר הָאֲבוֹת, שֶׁנִּבְחַר חֶלֶק שְׁלֹם
 לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא הִתְקַרַּב אֵלָיו
 יוֹתֵר וּס"א וְנִשְׁלַם לְמַעַלָּה וּלְמַסָּהוּ, אֵיךְ
 הִשְׁתַּחֲוֶה לְאוֹתוֹ עֵשׂו הֲרָשַׁע שֶׁהוּא בְּעַד
 שֶׁל אֵל אֲחֵר, וְכִי שֶׁסָּגִיד לוֹ - סוֹגֵד לְאֵל
 אֲחֵר? אִם תֹּאמַר מִשּׁוּם שֶׁאָמְרוּ, שׁוּעֵל
 בְּשַׁעֲתוֹ הִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ - לֹא כֵּן, שֶׁחֲרִי
 עֵשׂוּ כְּמוֹ אֵל אֲחֵר הָיָה, וַיַּעֲקֹב לֹא
 יִשְׁתַּחֲוֶה לְאוֹתוֹ עַד וּלְאוֹתוֹ חֶלֶק כָּלֵל.

(שם) וְכֹל אֲשֶׁר יֵנַע בּוֹ הַטְּמֵא וְטָמֵא. בְּרוּךְ
 הַרְחֵמֵן שֶׁנִּתֵּן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל לְזִכְרוֹת בֹּה
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁכְּתוּב (משלי
 א) אַרְךְּ חַיִּים בְּיָמֶינָהּ בְּשִׂמְאֵלָהּ עֶשֶׂר
 וּכְבוֹד.

וְהוּא עָבַר לְפָנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֶרְצָה שֶׁבַע
 פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אָחִיו. רַבִּי אֶלְעָזָר
 פָּתַח וְאָמַר, (שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה
 לְאֵל אֲחֵר כִּי הוּא קָנָא שְׁמוֹ. וְכִי יַעֲקֹב,

וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לַחִי (פֶּתַח רַבִּי אָבָא וְאָמַר) אֵלֶּיךָ בְּתוֹבָה, (שְׁמוּאֵל א כה) וְאֵלֶּיךָ לְחִי וְאֵתְּךָ שְׁלוֹם וּבֵיתְךָ שְׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר לְךָ שְׁלוֹם. וְהָא אֲתָמֵר דְּאָסִיר (ד"א ל"ג ליה) לְאֶקְדוּמֵי לְהוּ שְׁלוֹם לְרִשְׁיַעֲיָא, וְכִיּוֹן דְּאָסִיר הֵיכִי אֲשַׁבְּתָנָא דְדוּד אָמַר הָאִי קָרָא לְנָבֵל, אֵלֶּיךָ הָא אִוְקָמוּהָ (שְׁמוֹת כג ב) דְּלִקְדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְאָמַר, בְּגִין לְקָשְׁרָא לִיָּה לְחִי. וְחָשִׁיב נָבֵל דְּעִלְיָה קְאָמַר.

בְּגִוּוֹנָא דָּא (בראשית יב) וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, וְכִי לְגַבֵּי דְבְרִיָּה סָגִיד. אֵלֶּיךָ לְאֵתְרִיָּה דְשְׁכִינְתָּא קָא כָּרַע וְסָגִיד, אוֹף הָכָא, וְהוּא עָבַר לְפָנֵיהֶם. מָאִי וְהוּא, דָּא שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה דְהָהּ אֲזֵלָא קַמִּיָּה (פְּרֻשׁ), וְדָא הוּא נְטִירוֹ עֲלָאָה. בִּיּוֹן דְחָמָא יַעֲקֹב, אָמַר, הָא עֵידוֹן לְסַגְדָּא לְגַבֵּיָה דְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְהָהּ אֲזִיל קַמִּיָּה.

לשון הקודש

בְּמִנּוּ זֶה (בראשית מז) וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, וְכִי אֵל בְּנֵי הוּא הִשְׁתַּחֲוֶה? אֵלֶּיךָ לְמָקוֹם הַשְׁכִּינָה כָּרַע וְהִשְׁתַּחֲוֶה, אָף בָּאן וְהוּא עָבַר לְפָנֵיהֶם. מַה זֶה וְהוּא? זֶה שְׁכִינָה עֲלִיוֹנָה שְׁהִיָּתָה הוֹלְכָת לְפָנֵינוּ וְכָרַע, וְזוֹהֵי שְׁמִירָה עֲלִיוֹנָה. בִּיּוֹן שְׂרָאָה יַעֲקֹב, אָמַר, הִגֵּד זְמַן לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְקָדוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא שְׁהִיָּה הוֹלְךָ עִמּוֹ.

וּפֶתַח רַבִּי אָבָא וְאָמַר, אֵלֶּיךָ בְּתוֹבָה (שְׁמוּאֵל א-כה) וְאֵלֶּיךָ לְחִי וְאֵתְּךָ שְׁלוֹם וּבֵיתְךָ שְׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר לְךָ שְׁלוֹם. וְהָרִי נִתְבָּאָר שְׁאָסוּר וְלוֹן לְהַקְדִּים שְׁלוֹם לְרִשְׁעִים, וְכִיּוֹן שְׁאָסוּר, אִיךָ מְצָאָנוּ שְׁדוּד אָמַר פְּסוּק זֶה לְנָבֵל? אֵלֶּיךָ הָרִי פְּרֻשָׁה שְׁאָמַר לְקָדוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא כְּדִי לְקָשֶׁר אוֹתוֹ לְחִי, וְחָשִׁיב נָבֵל שְׁעֲלִיו אָמַר.

כַּרְע וְסָגִיד שִׁבְעַת יָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אָחִיו, וְלֹא כְּתִיב וַיִּשְׁתַּחֲוּ לַעֲשׂוֹ. אֶלֶּא בֵּינוּ דְחָמָא דְהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶזְל קַמֵּיהּ, בְּדִין סָגִיד לְקַבְּלֵיהּ. בְּגִין דְּלֹא לְמִיתָב יָקָר לְמַסְגֵּד לְאַחֲרָא בַר מַנִּיָּה, וְכֹלֵא אִיהוּ בְּדָקָא יְאוּת. וּפְאִין אֵינּוּן צְדִיקֵינָא דְכָל עוֹבְדֵיהוֹן דְּקָא עֲבָדֵי בְּגִין יְקָרָא דְמֵאֲרִיחוֹן אִיהוּ, וּבְגִין דְּלֹא יִסְטוֹן לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא:

וַיִּרְץ עֲשׂוֹ לְקִרְאָתוֹ וַיַּחֲבֹקְהוּ וַיִּפֹּל עַל צַוְאָרוֹ. צַוְאָרוֹ כְּתִיב חֶסֶר. וַיִּשְׁקָהוּ וַיִּבְכּוּ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר (ישעיה נז) וְהִרְשָׁעִים בָּיָם נִגְרָשׁ בִּי הַשֶּׁקֶט לֹא יוּכַל וַיִּנְגְּרְשׁוּ מִימֵי רָפֶשׁ וְטִיט, הַאי קָרָא אֶתְמַר. וּמְלִי דְאֲוִרֵיתָא, כַּמְּה רְזִין עֲלָאִין אִית בְּהוּ מְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא, וְכֹלֵא חַד.

וְהִרְשָׁעִים בָּיָם נִגְרָשׁ בִּי הַשֶּׁקֶט לֹא יוּכַל, דָּא עֲשׂוֹ

לשון הקודש

וַיִּרְץ עֲשׂוֹ לְקִרְאָתוֹ וַיַּחֲבֹקְהוּ וַיִּפֹּל עַל צַוְאָרוֹ. צַוְאָרוֹ כְּתוּב חֶסֶר. וַיִּשְׁקָהוּ וַיִּבְכּוּ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, (ישעיה נז) וְהִרְשָׁעִים בָּיָם נִגְרָשׁ בִּי הַשֶּׁקֶט לֹא יוּכַל וַיִּנְגְּרְשׁוּ מִימֵי רָפֶשׁ וְטִיט. פְּסוּק זֶה נִתְבָּאֵר. וּבְדַבְרֵי תוֹרָה יֵשׁ כַּמְּה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים מְשַׁנְיִים זֶה מְזוּה, וְהַבֵּל אַחַד.

וְהִרְשָׁעִים בָּיָם נִגְרָשׁ בִּי הַשֶּׁקֶט לֹא יוּכַל - זֶה עֲשׂוֹ שֶׁבֵּל מַעֲשָׂיו בְּרִשְׁעוֹ

כַּרְע וְהַשְׁתַּחֲוָה שִׁבְעַת יָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אָחִיו, וְלֹא כְּתוּב וַיִּשְׁתַּחֲוּ לַעֲשׂוֹ. אֶלֶּא בֵּינוּ שְׂרָאָה שְׁהַרֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹלֵךְ עִמּוֹ, אִזּוּ הַשְׁתַּחֲוָה כְּנִגְדּוֹ, בְּדִי שְׂלֵא לְתַת כְּבוֹד לְהַשְׁתַּחֲוּוֹת לְאַחַר פְּרִט לּוֹ, וְהַבֵּל הוּא כְּרְאוּי. אֲשֶׁרֵי הַצְדִיקִים שֶׁבֵּל מַעֲשֵׂיהֶם שְׁעוֹשִׂים בְּשֶׁבִיל כְּבוֹד רַבּוֹנָם הוּא, וּכְדִי שְׂלֵא יִסְטוֹ יְמִינָה וְשְׂמָאלָה.

דְּכָל עֹבְדוֹי בְּרִשְׁיָעוֹ וּבְחֵינוּבָא, דְּהָא כִּד אַתָּא לְגַבִּיָּה
 דִּיעֲקֵב, עֹבְדוֹי לָא הוּוּ בְּשָׁלָם, וַיִּפֹּל עַל צְוֹאָרוֹ, חַד.
 צְוֹאָרוֹ דָּא יְרוּשָׁלָּם דְּאִיהוּ צְוֹאָרוֹ דְּכָל עָלְמָא. וַיִּפֹּל
 עַל צְוֹאָרוֹ, וְלֹא עַל צְוֹאָרָיו. בְּגִין דְּתֵרִין זְמַנִּין
 אֶתְחָרִיב בֵּי מַקְדָּשָׁא. חַד מִבְּבַל, וְחַד מִזִּרְעֵיהּ דִּיעֲשׂוּ,
 דְּאִפִּיל גְּרַמְיָה עָלֶיהּ זְמַנָּא חָדָא וְחָרִיב לִיָּה. וְעַל דָּא
 וַיִּפֹּל עַל צְוֹאָרוֹ חַד.

וַיֵּשׁ"קָהוּ, נְקוּד לְעִיל, דְּלֹא נְשָׁקִיָּה בְּרַעוּתִיָּה. וְתַנּוּ
 מָאִי דְבִתִּיב, (משלי כז) וְנִעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת
 שׁוֹנָא, דָּא בִלְעָם כִּד בְּרִיד לֹון לְיִשְׂרָאֵל. דְּהָא לָא
 בְּרִיד לֹון בְּרַעוּתָא דְלָבָא. אוֹף הָבֵא נִעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת
 שׁוֹנָא, דָּא עֲשׂוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב (תהלים ג) קוֹמָה יְיָ הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי
 כִּי הִבִּיתָ אֶת כָּל אוֹיְבֵי לְחֵי שְׁנֵי רַשָּׁעִים

לשון הקודש

וַיֵּשׁ"קָהוּ נְקוּד לְמַעְלָה, כִּי לֹא נְשָׁקוּ
 בְּרַצוֹנוֹ. וְשְׁנֵינוּ, מַה זֶה שְׂכָתוּב (משלי כז)
 וְנִעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׁוֹנָא? זֶה בִלְעָם
 כְּשִׁפְרוֹךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁחָרִי לֹא בְּרַכָּם
 בְּרַצוֹן הַלֵּב. אִף כֵּן נִעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת
 שׁוֹנָא - זֶה עֲשׂוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב (תהלים ג) קוֹמָה ה'
 הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי כִּי הִבִּיתָ אֶת כָּל אוֹיְבֵי

וּבְחֵטָא, שְׁחָרִי כְּשִׁבָא יַעֲקֹב אֵלָיו,
 מַעֲשׂוֹ לֹא הָיוּ בְּשָׁלוֹם. וַיִּפֹּל עַל צְוֹאָרוֹ
 - אַחַד. צְוֹאָרוֹ זֶה יְרוּשָׁלָּיִם, שְׁהִיא צְוֹאָרוֹ
 שֶׁל כָּל הָעוֹלָם. וַיִּפֹּל עַל צְוֹאָרוֹ וְלֹא עַל
 צְוֹאָרָיו, מִשּׁוּם שֶׁפַעֲמִים נִחְרַב בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ - אַחַד מִבְּבַל, וְאַחַד מִזִּרְעוֹ שֶׁל
 עֲשׂוּ, שְׁהַפִּיל עֲצָמוֹ עָלָיו פַּעַם אַחַד
 וְהַחְרִיבוֹ, וְעַל זֶה וַיִּפֹּל עַל צְוֹאָרוֹ - אַחַד.

שְׁבִרְתָּ. וּתְנֵן אֵל תִּקְרִי שְׁבִרְתָּ אֶלֶּא שְׁרַבְבְּתָּ. דְּהָא
אִסְגִּיאוּ שִׁנּוּי וְחָשִׁיב לְנִשְׁכָּא לִיהּ וְכוּ'. וְעַל דָּא וַיִּבְכּוּ,
דָּא בְּכִי וְדָא בְּכִי, וְאוּקְמוּהָ חֲבֵרֵיִיא.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה הָוָה ^(דף קעב ע"א) לְבֵיּה וְרַעוּתִיהּ דִּיעֲשׂוּ
לְגַבֵּי דִיעֲקֹב, דְּהָא אֶפִּילוּ בְּהַהוּא שְׁעָתָא חָשִׁיב
לְאַרְךָ זְמַנֵּן ^(ס"א לאורכא דיומין) לְמַעַבְדָּ לִיהּ בִּישִׁין
וְלְקַטְרָגָא לִיהּ, וְעַל דָּא וַיִּבְכּוּ. דָּא הָוָה בְּכִי, דְּלֹא
הָוָה חָשִׁיב לְאַשְׁתַּזְבָּא מִן יְדוּי. וְדָא הָוָה בְּכִי, בְּגִין
דְּאֲבוּי הָוָה קָיִים וְלֹא יָכִיל לִיהּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא וְדָאֵי אֶתְחַלֵּשׁ רוּגְזִיָּה דִּיעֲשׂוּ בְּשְׁעָתָא
דְּחֻמָּא לִיהּ לִיעֲקֹב. מָאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּהָא
אִסְתַּכֵּם בְּהַדְרִיָּה הַהוּא מְמַנָּא דִּיעֲשׂוּ. וְעַל דָּא לֹא יָכִיל
עֲשׂוּ לְשִׁלְטָאָה בְּרוּגְזִיָּה, דְּחֻמֵּי כָּל מַלְיָן דְּהָאֵי עַלְמָא
תְּלִיין לְעִילָא. וְכַד אִסְתַּכְּמוּ לְעִילָא בְּקַדְמִיתָא

לשון הקודש

בּוּכָה שְׁלֵא הִיָּה חוּשֵׁב לְהַנְצִיל מִיָּדוּ, וְזֵה
הִיָּה בּוּכָה מְשׁוּם שְׂאֲבִיו הִיָּה קָיִם וְלֹא
יָכֹל לוֹ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדָאֵי נְחַלֵּשׁ רְגִזּוּ שֶׁל
עֲשׂוּ בְּשַׁעָה שְׂרָאָה אֶת יַעֲקֹב. מָה
הַטַּעַם? מְשׁוּם שְׁהָרֵי הַסְּפִיָּם עֲמוּ אוֹתוֹ
מִמֶּנּוּהָ שֶׁל עֲשׂוּ, וְעַל זֶה לֹא יָכֹל עֲשׂוּ
לְשַׁלֵּט בְּרְגִזּוֹ, שְׁהָרֵי כָּל הַדְּבָרִים שֶׁל
הָעוֹלָם הֵזֶה תְּלוּיִים לְמַעְלָה, וּבְשִׁהֲסַבִּימוּ

לְחֵי שִׁנּוּי רְשָׁעִים שְׁבִרְתָּ. וְשִׁנּוּנוֹ, אֵל
תִּקְרִי שְׁבִרְתָּ אֶלֶּא שְׁרַבְבְּתָּ, שְׁהָרֵי נִדְּלוּ
שִׁנּוּי וְחָשִׁיב לְנִשְׁכָּף אוֹתוֹ וְכוּ'. וְעַל זֶה
וַיִּבְכּוּ, זֶה בְּכָה וְזֵה בְּכָה, וּבְאַרוּחַ
הַחֲבֵרִים.

כַּאֲרֵי רְאָה כַּמָּה הִיָּה לְבוֹ וּרְצוּנוֹ שֶׁל עֲשׂוּ
לִיעֲקֹב, שְׁהָרֵי אֶפִּילוּ פְּאוּתָהּ שַׁעָה חָשִׁיב
לְאַרְךָ זְמַן וּבְאַרְיִכוּת הַיָּמִים לַעֲשׂוֹת לוֹ
רַעוּת וְלְקַטְרָג לוֹ, וְעַל זֶה וַיִּבְכּוּ. זֵה הִיָּה

אֶסְתַּכְמוּ לְתַתָּא. שְׁלֹטְנוֹתָא לָאוּ אִיהוּ לְתַתָּא עַד
דְּאוּתִּיחִיב שְׁלֹטְנוֹתָא לְעִילָא, וְכֹלָא דָּא בְּדָא תְּלִיָּא:

יַעֲבַר נָא אֲדָנִי לְפָנֵי עַבְדּוֹ וְאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאַטִּי
וְגו'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵיִינוּ דְקַאֲמְרִינוּ

בְּקַדְמוֹתָא דְיַעֲקֹב לָא בְּעָא הַשְׁתָּא אֵינוּן בְּרַכָּאן
קַדְמָאֵי דְבְּרַכִּיָּה אַבּוּי. (ס"א בְּגִין דְּכַתִּיב, (איכה ג) טוֹב לְגַבֵּר כִּי יִשָּׂא עַל

בְּגַעוּרֵי. וְכַתִּיב (משלי לא) וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחְרוֹן) וְעַדִּין לָא אֶתְקִימוּ בֵּיה
אַפִּילוּ חַד מַנִּיחּוּ. בְּגִין דְּסָלִיק לֹון לְסוּף יוֹמֵיָא
בְּשַׁעְתָּא דְּאַעֲטְרִיכוּ לְבָנָי לְגַבֵּי כָּל עַמִּין דְּעֵלְמָא.

וּבְגִין כֵּן בְּשַׁעְתָּא דְּאָמַר עֵשׂו נִסְעָה וְנִלְכָה, וְנִפְלוּג
הֵאֵי עֵלְמָא כְּחַדָּא וְנִשְׁלוּט בְּחַדָּא. מַה אָמַר,

יַעֲבַר נָא אֲדָנִי לְפָנֵי עַבְדּוֹ. יְקָדִים עֵשׂו שְׁלֹטְנִיָּה
הַשְׁתָּא בְּהֵאֵי עֵלְמָא. יַעֲבַר נָא, כְּמַה דְּאֵתְ אָמַר, (מיכה

ב) וַיַּעֲבֹר מִלְּכָם לְפָנֵיהֶם וַיִּבֶר בְּרָאשָׁם, אַקְדִּים אַנְתָּ

לשון הקודש

ליום אחרון ועדין לא התקיימו בו אפלו
אחד מהם, משום שהעביר אותם לסוף
הימים בשעה שיצטרכו לבניו מול כל
עמי העולם.

וְלִכְּן בְּשַׁעָה שְׁאָמַר עֵשׂו נִסְעָה וְנִלְכָה,
וְנַחֲלַק הָעוֹלָם הַזֶּה בְּאֶחָד וְנִשְׁלַט בְּאֶחָד
– מַה אָמַר יַעֲקֹב? יַעֲבַר נָא אֲדָנִי לְפָנֵי
עַבְדּוֹ. יְקָדִים עֵשׂו שְׁלֹטְנוֹ עַכְשָׁו בְּעוֹלָם
הַזֶּה, יַעֲבַר נָא, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (מיכה ב)

למעלה בתחלה – הסכימו למטה.
השלטון אינו למטה עד שנתן השלטון
למעלה, והכל תלוי זה בזה.

יַעֲבַר נָא אֲדָנִי לְפָנֵי עַבְדּוֹ וְאֲנִי
אֶתְנַהֲלָה לְאַטִּי וְגו'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
הֵיִנוּ מַה שְׁאָמְרֵנוּ בְּתַחֲלָה, שְׁיַעֲקֹב לָא
רָצָה עַכְשָׁו אוֹתָן בְּרַכּוֹת רַאשׁוֹנוֹת
שְׁבָרְכוּ אַבּוּי, וּמְשׁוּם שְׁכַתּוּב (איכה ג) טוֹב
לְגַבֵּר כִּי יִשָּׂא עַל בְּגַעוּרֵי, וְכַתּוּב (משלי לא) וַתִּשְׁחַק